

یادگیری تلفیقی به زبان فیلم

وحید گلستان

اشاره

اگر فیلمی ارزشمند در اختیارتان باشد و بخواهید آن را با رویکرد تلفیقی در طراحی آموزشی‌تان بگنجانید، چه می‌کنید؟ با توجه به اینکه اکثر فیلم‌های در اختیار معلمان، با وجود داشتن پیام‌ها و مفاهیم ارزشمند، طراحی آموزشی قبل از تولید فیلم را ندارند، باید فرایندی را ایجاد کنیم که پس از گام اول، یعنی انتخاب فیلم برای فرایند یادگیری، در گام دوم، طراحی کاربردی آموزشی متناسب با کلاس و دانش‌آموزان خودمان انجام دهیم تا فیلم به رسانه‌ای اثربخش در کل نظام‌دار کلاس ما مبدل شود. در شماره ۵ مقدمه‌ای بر پاسخ به سؤال چگونگی ورود فیلم به آموزش، با رویکردی تلفیقی، پرداختیم. اکنون می‌خواهیم شش الگو در این خصوص در اختیارتان قرار دهیم.

را جبران کنند. فیلم‌هایی که برای این الگو انتخاب می‌شوند باید بیشتر طراحی آموزشی منسجم یا متناسب با کلاس داشته باشند تا بتوانند بخش قابل توجهی از کاستی آموزش حضوری را برای یادگیرنده جبران کنند.

۲. چرخشی^۲

در این مدل که بیشتر در مدرسه‌های ابتدایی مورد استقبال قرار می‌گیرد، دانش‌آموز در توقفگاه‌های یادگیری حضوری یا برخط حضور می‌یابد. او در برنامه‌ای از پیش تعیین‌شده و مشخص، در چرخه‌ای از آموزش‌های حضوری یا کاملاً مستقل و برخط حضور پیدا می‌کند. مثلاً دانش‌آموز می‌تواند در قالب یک برنامه مشخص در کلاس سنتی درس ریاضی حضور پیدا کند یا با استفاده از ویدئوی انتخاب‌شده توسط معلم، موضوع درسی موردنظر را مطالعه کند.

۳. فلکس^۳

این شیوه بیشتر بر ارائه آموزش به صورت مجازی و برخط تکیه دارد و معلم در این شیوه در نقش تسهیلگر و هدایت‌کننده فرایند خود یادگیری فراگیرندگان عمل می‌کند. در این شیوه از آموزش که بیشتر برای دوره متوسطه توصیه می‌شود، فراگیرندگان از طریق آموزش برخط فیلم آموزشی را دریافت می‌کنند. اما دبیر با تجربه و توانمند همواره در محل حضور دارد و آماده ارائه کمک و مشاوره برحسب نیاز دانش‌آموزان است. این شیوه از آموزش تلفیقی بیشتر در مدرسه‌هایی کاربرد دارد که بخش عمده‌ای از فراگیرندگان جزو طبقه در معرض خطر هستند که امکان حضور متعارف و همیشگی در کلاس درس را ندارند.

طراحی آموزشی فیلم برای یادگیری تلفیقی

یک ضلع مهم در طراحی آموزش تلفیقی منبع است. اگر فیلم آموزشی با این رویکرد تلفیق تولید شده باشد، پس خود شیوه کاربرد و بهره‌برداری از الگوی متناسب را دارد. اما اگر فیلم طراحی آموزشی تلفیقی نداشته باشد، باید یکی از الگوهای موجود برای ورود آن به فرایند یادگیری را به مدد بگیریم. فیلم آموزشی به صورت برخط و برون خط از رسانه‌های پر کاربرد در الگوی تلفیقی، هم به نیت غنی‌سازی فرایند یادگیری و هم دستیابی به سایر اهداف همیشه مدنظر است.

شش نمونه کاربرد فیلم در آموزش تلفیقی

۱. آموزش تلفیقی با محوریت آموزش چهره‌به‌چهره^۱

این شیوه از آموزش تلفیقی بیشترین شباهت را به آموزش‌های سنتی مدرسه‌ای دارد. طی آن تنها برخی از دانش‌آموزان (مثلاً دانش‌آموزانی که سطح تحصیلی آن‌ها بالاتر یا پایین‌تر از سطح مرسوم کلاس است، یا مشکل فردی مانند غیبت طولانی مدت از کلاس درس داشته‌اند) یا طی بعضی رخدادهای خاص (مانند تعطیلات ناخواسته مدرسه) از آموزش تلفیقی استفاده می‌کنند و بیشتر فرایند کلاس به صورت آموزش چهره‌به‌چهره مرسوم ارائه می‌شود. در واقع، در این روش تنها برخی دانش‌آموزان برحسب نیاز و موقعیت ویژه خود به فیلم آموزشی مراجعه می‌کنند تا سرعت آموزش خود را با کلاس منطبق یا عقب‌ماندگی‌های تحصیلی‌شان

می فرستد. اما هر بار خیال بافی پسرک باعث خراب کاری می شود، تا روزی که مادر متوجه توانمندی متفاوت فرزندش می شود.

فیلم نقال کوچک را اینجا ببینید

شرح اجرا برای دانش آموزان دوره اول ابتدایی

پس از نمایش فیلم، این سؤالات را مطرح کنید تا دانش آموزان درباره آن‌ها گفت‌وگو کنند.

چرا مردم جلوی خانه کوچولوی خیال باف جمع شده بودند؟
چرا هر جایی که مادر فرزندش را سرکار می برد، او را بیرون می کردند؟

آیا معنای نقال و نقالی را می دانید؟ کوچولوی خیال باف چگونه نقال و قصه گو شد؟

چرا اسم این فیلم را «نقال کوچک» گذاشته اند؟

داستانی را که نقال کوچک تعریف کرد بنویسید و برای آن یک نقاشی بکشید. آنچه را از فیلم یاد گرفتید، زیر نقاشی بنویسید.

شرح اجرا برای دانش آموزان دوره دوم ابتدایی

روی یک برگه به این سؤالات درباره خودتان پاسخ دهید:

شما چه استعدادها و توانمندی هایی دارید؟

شما به چه شغلی علاقه مندید؟ آیا به اندازه کافی راجع به آن شغل فکر کرده اید و درباره فایده ها و مشکلات آن اطلاعات دارید؟
به نظرتان توانایی و تلاش شما برای رسیدن به آن شغل کافی است؟

برای رسیدن به هدفتان چه کار باید بکنید؟

فعالیت انتخابی برای دوره های اول و دوم ابتدایی

یک کتاب داستان بخوانید و هفته آینده آن را برای هم کلاسی های خود تعریف کنید.

درباره نقالی در گذشته و حال اطلاعات جمع آوری کنید و به کلاس گزارش دهید.

پی نوشت ها

1. Face-to-Face Driver Model
2. The Rotation Model
3. Flex Model
4. Online Lab Model
5. Self-Blend Model

۴. آزمایشگاه های برخط^۴ یا برون خط

در این شیوه از آموزش ترکیبی، تمامی محتوای آموزشی از طریق نمایش فیلم، اما در مکانی ثابت و مشخص (محیط مدرسه یا آموزشگاه) به دانش آموزان ارائه می شود و دانش آموزان غالباً در کلاس های سنتی چهره به چهره هم شرکت می کنند. در این روش، بسته به نوع فیلم و طراحی ما دانش آموزان می توانند در گروه های مجزا فیلم را ببینند و باز خورد دهند یا همه کلاس با هم در نمایش فیلم شرکت کنند.

۵. خودتلفیقی^۵

در این روش که به طور عمده مناسب دوره متوسطه است، دانش آموزان در کلاس های درس سنتی شرکت می کنند، اما به انتخاب و اختیار خود می توانند برخی درس ها یا آموزش ها را که به صورت برخط ارائه می شوند، آموزش ببینند. در این شیوه انگیزه دانش آموز مهم ترین عامل موفقیت است و به طور عمده برای دانش آموزانی کاربرد دارد که قصد دارند خود را برای آزمونی مهم (مانند آزمون ورودی دانشگاه ها) یا مواردی از این دست آماده کنند.

۶. برخط محور

در این شیوه از آموزش که در انتهای طیف آموزش های ترکیبی قرار می گیرد، دانش آموزان در محیطی خارج از فضای مدرسه و در قالب مجازی فیلم آموزشی را می بینند، اما کلاس های حضوری رفع اشکال یا فعالیت های حضوری به صورت اختیاری در اختیار آن هاست. این نمونه بیشترین سطح انعطاف پذیری و استقلال را در اختیار یادگیرنده قرار می دهد.

در ادامه، یک نمونه طراحی آموزشی برای یک فیلم پویانمایی خواهیم داشت. این فیلم شاخص های ارزشمندی برای ورود به کلاس دارد، اما طراحی آموزشی ندارد. لذا در اینجا ما برای فیلم یک طراحی آموزشی انضمامی انجام داده ایم.

عنوان فیلم: نقال کوچک

کارگردان: مهدی کیانی انبوهی

فن: پویانمایی

مدت زمان فیلم: ۹ دقیقه و ۴۴ ثانیه

گروه مخاطب: دانش آموزان دوره های اول و دوم ابتدایی

زمان پیشنهادی اجرای فعالیت یادگیری: ۴۵ تا ۷۰ دقیقه

فرایند اجرای فعالیت آموزشی: برای این فیلم در کلاس حضوری، فعالیت پس از نمایش توصیه می شود. اگر قرار است برای آموزش تلفیقی طراحی آموزشی صورت پذیرد، می توان از شیوه های مدل آزمایشگاه های برخط یا برون خط و مدل برخط محور استفاده کرد.

خلاصه داستان: مادری که از دست خیال بافی های فرزندش به تنگ آمده است، او را برای شاگردی نزد نانوا و بعد آهنگر و آشپز